

SVEPRISUTNA KARTOGRAFIJA

Sveprisutan (engl. ubiquitous) znači i uvijek prisutan, uobičajen, svagdašnji. Postavlja se pitanje na koji način kartografija može biti sveprisutna (ubiquitous cartography, ubiquitous mapping). Termin *ubiquitous*, vezan uz računalstvo, potječe iz 1988. i odnosio se na sveprisutno računanje (ubiquitous computing), tj. uključivanje računalstva u svagdašnji život. Karte su, međutim, vrlo stilizirani modeli prostorne realnosti. Budući da je karta dvodimenzionalni model trodimenzionalne stvarnosti, interpretacija karte je za mnoge korisnike težak zadatak. Sveprisutna kartografija nadilazi taj problem jer omogućuje da se u kartografskoj okolini stvore sintetski prikazi stvarnih objekata.

Prvi korak ka sveprisutnoj kartografiji omogućila su daljinska istraživanja. Satelitske snimke visoke razlučivosti, kakve nude npr. Gogle Maps i Google Earth, trasirale su put prema sveprisutnosti. Takve snimke dopunjene elementima kartografike i preklopljene preko digitalnih modela terena omogućuju prostorni uvid u krajolik. Ako preko digitalnih modela terena preklopimo još i 3D modele naselja, dojam prostornosti je potpun. Međutim, ni to još nije dovoljno da bi korisnik imao utisak da se nalazi u stvarnom krajoliku. Stoga se dodaju ulični pogledi (Google Street View) – 360-stupanjске panoramske snimke ulica umetnute na određenim razmacima. Google omogućuje korisnicima i unošenje vlastitog georeferenciranog sadržaja u Google Earth i na taj način kreiranje novih informacija dostupnih drugima (mash up).

Sljedeći korak omogućila je mobilnost, tj. mobilne komunikacijske usluge druge i treće generacije. Google Maps dostupne su na GPRS-mobitelima i ako mobitel ima ugrađen ili priključen GPS-prijamnik, na karti je označen njegov položaj. Ali i bez priključenog GPS-prijamnika, Google može pozicionirati korisnika mobitela, u krugu polumjera od 800 m, u odnosu na najbliže repetitore mobilne mreže. Na područjima na kojima ne postoji mogućnost komunikacije mobitelima, mobilne usluge ipak su moguće pomoću PDA-uređaja opskrbljenog digitalnim kartama i GPS-om. To načelo dopunjeno glasovnim uputama primjenjuje se u automobilskoj navigaciji.

Sveprisutna kartografija znači veliki korak u procesu demokratizacije. Laka dostupnost snimaka visoke razlučivosti, višenamjenski mobiteli, GIS, širokopojasni internet i web 2.0

stavljaju snagu karata u ruke običnoga čovjeka. Ali sveprisutna kartografija i od kartografa traži nova rješenja, npr. nove načine interakcije između podataka i njihovih korisnika.

I Međunarodno kartografsko društvo (ICA) bavi se sveprisutnom kartografijom i u tu je svrhu osnovalo posebno povjerenstvo *Commission on Ubiquitous Mapping* (<http://www.ubimap.net/>). To se povjerenstvo pretežno bavi teoretskim pitanjima iz tog područja, a zajedno s Povjerenstvom za karte i internet organiziralo je 2004. u Tokiju prvu radionicu s tom problematikom.

Izvornik:

Dasgupta, A. (2008): Democracy is here and now. GIS Development Global Edition, DeceMBER, <http://www.gisdevelopment.net/magazine/global/2008/december/36.htm>

Nedjeljko Frančula